

La trobada de dos negociadors

El cap d'Estat xinès, Xi Jinping, s'ha reunit per primera vegada amb el president nord-americà, Donald Trump.

En joc hi ha el poder i el prestigi de les dues superpotències, però sobretot la guerra i la pau a l'Àsia.

Bernhard Zand
© Der Spiegel

Quan el successor de Mao, Deng Xiaoping, va visitar els Estats Units el 1979, va aterrar a Texas i es va posar un barret de vaquer. La imatge d'aquell home baixet amb el barret de *cowboy* era un senyal: amb Deng va començar la política de reformes i obertura. Quan el successor de Deng, Jiang Zemin, va visitar els EUA el 1997, va fer parada a Honolulu: va agafar una guitarra i va tocar una cançó hawaiana. Quatre anys més tard Pequín va entrar a l'Organització Mundial del Comerç, un pas important en el camí de la Xina fins a convertir-se en una potència econòmica.

Xi Jinping ha viatjat als Estats Units. Donald Trump l'ha convidat a Florida, al seu complex de luxe Mar-a-Lago. Xi s'ha reunit amb Trump en el que ja s'anomena Casa Blanca d'hivern, però no es va hostatjar allà. El president xinès havia reservat un hotel arran de mar a South Palm Beach. El simbolisme és claríssim: Xi buscava el contacte amb Trump, però alhora insisteix a mostrar-hi una distància.

Durant la campanya electoral, Donald Trump no va atacar cap altre país tan durament com la Xina. Pequín "vi-

ola" els EUA, va dir, mantenint la seva moneda a un nivell artificialment baix i, així, "xuclà" diners i llocs de feina nord-americans. Va dir també que castigaria la Xina posant el primer dia del seu mandat uns aranzels punitius a les importacions de fins al 45%. Poc després de la seva elecció fins i tot va qüestionar la política d'"una sola Xina", que des de fa més de quaranta anys és la base de la complicada relació entre tots dos Estats.

Però, així que Trump va instal·lar-se a la Casa Blanca, què va passar? No res. A començament de febrer va telefonar a Xi i després va explicar públicament que reconeixia la política d'"una sola Xina".

Xi va enviar el seu assessor en política exterior, Yang Jiechi, a Washington i el president el va rebre en persona a la Casa Blanca. Trump, al seu torn, va enviar el seu ministre d'Exteriors, Rex Tillerson, a Pequín, que al Gran Saló del Poble com a primer representant dels Estats Units va pronunciar les frases preferides dels xinesos, segons les quals la relació entre els EUA i la Xina està marcada pel "respecte mutu i una col·laboració fructífera per a totes dues parts".

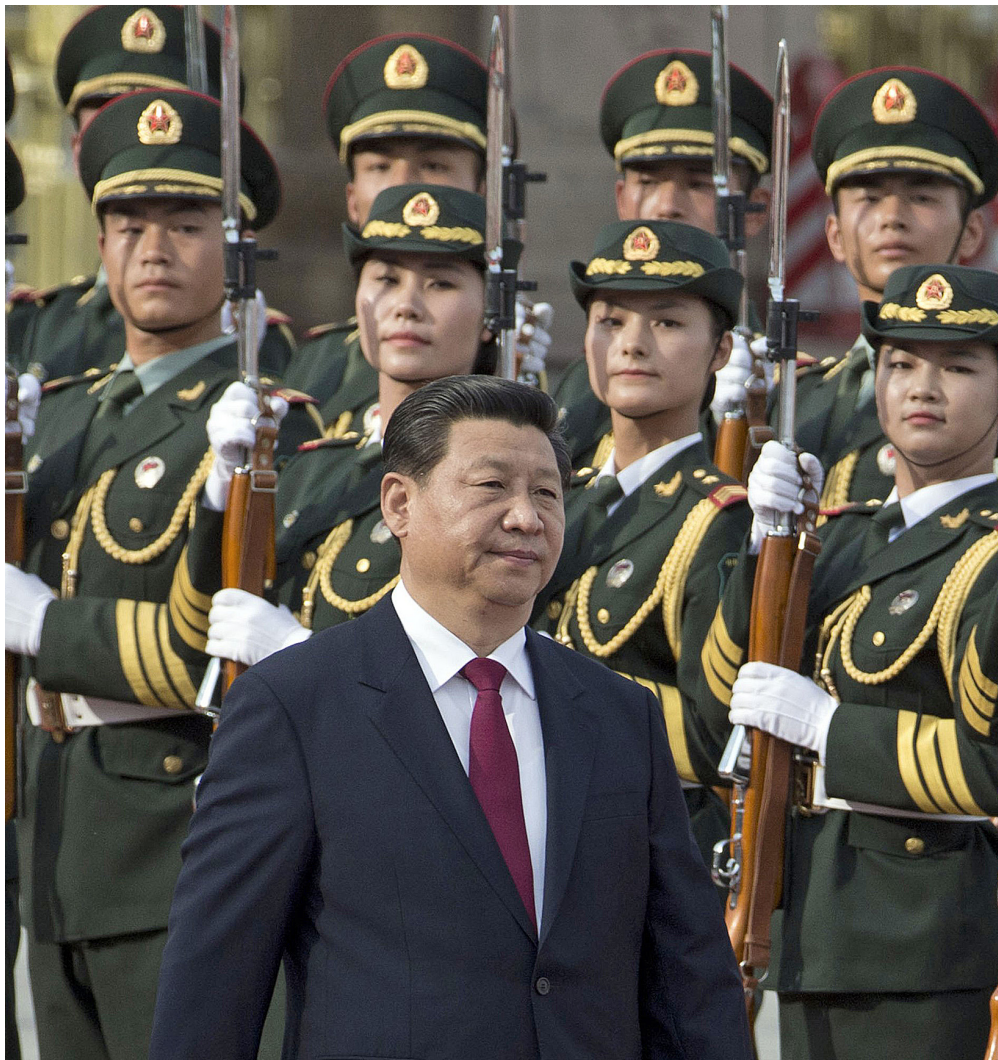
L'objectiu dels esforços i els elogis dels diplomàtics: Xi i Trump s'havien de trobar tan aviat com fos possible, abans que la discòrdia que Trump havia sem-

brat com a candidat provoqués una desgràcia permanent.

Els temes que més preocupen els dos caps d'Estat en aquests moments són: primer, el programa nuclear de Corea del Nord; segon, la balança comercial, que s'inclina enormement en benefici de la Xina; i tercer, l'equilibri de poder de les dues superpotències al Pacífic, de les aspiracions territorials de Pequín al mar de la Xina Meridional i de les preocupacions dels aliats dels EUA. Cadascun d'aquests temes serà objecte de debat pròximament.

Amb quins motius han acudit Xi i Trump a la seva primera trobada, i a quines pressions estan sotmesos? Es tracta només de posar a prova la química personal entre el magnat immobiliari i el comunista de carrera, o fins i tot és possible un "acord" entre aquests dos homes, que aposten tots dos per una

XI JINGPING. El president xinès ha passat pels EUA amb l'economia a favor.

negociació pensant en beneficis i no en valors?

Pel que fa al tema principal, Corea del Nord, tot optimisme semblava exagerat. Des que el dictador Kim Jong-un va assumir el poder el 2011, el país s'està armant més de pressa que mai. Els experts creuen que hi pot haver una prova nuclear en qualsevol moment; a tot estirar d'aquí a dos anys el país podria ser capaç de muntar caps nuclears als seus míssils i més endavant possiblement fins i tot a un míssil intercontinental, que podria arribar a territori nord-americà.

Darrerament els serveis secrets estan elaborant per a Trump un informe en el qual llisten totes les opcions amb què es podria aturar Kim: des d'equipar el Japó o Corea del Sud amb armes nuclears fins a un atac preventiu contra les bases de míssils de Pyongyang, passant per la intensificació dels ciberatacs. Cap

d'aquestes opcions militars no garanteix l'èxit, totes amaguen un risc enorme. Si Trump vol evitar una escalada de la tensió, necessita l'ajuda de la Xina. A mitjan març Trump va piular: "Corea del Nord es comporta molt malament. La Xina ha fet poca cosa per ajudar". A Mar-a-Lago es va recordar aquesta idea a Xi.

Xi ha seguit fins ara la doctrina que preferien tots els dirigents xinesos: defugir el problema i ajornar-lo per al futur, amb l'esperança que al final la Xina pugui influir en la sortida a la crisi a la península coreana. Però aquesta doctrina ha perdut vigència en l'escalada de tensió amb Kim Jong-un; això, els xinesos ho saben, i per a Trump és una mesura de pressió.

Molt més temps i molta menys pressió té Xi en la política econòmica i comercial. En aquest punt fins ara totes les tendències van a favor de la Xina: l'any

passat el comerç amb els EUA va ascendir a 570.000 milions de dòlars, però la Xina importa molt menys que no exporta. Conseqüència: un dèficit de balança comercial per als Estats Units que des de l'arribada al poder de Xi s'ha enfilat fins a uns ingents 1,4 bilions de dòlars. Mentre els productes barats xinesos inunden el mercat nord-americà i les empreses xineses als Estats Units adquireixen companyies i immobles, Pequín imposa uns elevats aranzels a les importacions nord-americanes i aïlla sectors sencers de la seva economia.

Com que la indignació per aquest desequilibri era un dels missatges centrals de la seva campanya electoral, Trump té pressa per demostrar un primer èxit en aquesta qüestió. Pot decidir lliurement si vol posar aranzels punitius a grups de productes concrets; de moment, però, no ho ha fet. O bé no té un pla concret o les seves amenaces tenien per objectiu que Xi fes concessions.

Tanmateix, no es podia esperar un "gran acord" en aquest tema; com a màxim, Xi podria comprometre's a una obertura prudent del sector bancari i de les assegurances, com va insinuar el cap del banc central del país. Si bé Xi Jinping es va pronunciar recentment a favor del lliure comerç al Fòrum Econòmic Mundial de Davos, en realitat la Xina continua seguint uns instints proteccionistes.

"No tan sols Trump vol que els Estats Units recuperin la seva grandesa", diu l'expert més important en els Estats Units Shi Yinhong. Xi també es troba davant d'una gran reforma de l'economia xinesa, per això la capacitat de moviment de tots dos caps d'Estat era limitada: "Si a Florida aconseguen descartar mesures punitives més fortes per a l'altre, ja s'hi haurà guanyat molt".

En general, però, el marge de manobra de Xi Jinping era més gran que el del seu col·lega nord-americà. La retirada de Trump de l'acord de lliure comerç del Pacífic (TPP) ha fet augmentar la influència econòmica de la Xina sobre els →

MAR-A-LAGO. El complex turístic de Trump a Florida ja es coneix com la Casa Blanca d'hivern del nou president dels EUA. El president xinès s'ha reunit amb Trump en Mar-A-Lago però se n'ha anat a un altre hotel a passar la nit. Per marcar distàncies.

→ aliats tradicionals dels EUA a la regió. Les Filipines, Malàisia, i també Tailàndia i Austràlia, cada cop s'acosten més a la Xina; Corea del Sud podria seguir aquesta tendència, en cas que, com es preveu, l'oposició guanyi les eleccions al maig.

Aquí se solapen els interessos econòmics i estratègics de Pequín: l'acord comercial forjat expressament contra la Xina, el TPP, era, en paraules de l'ex-secretari de Defensa nord-americà, Ashton Carter, "tan important com tenir un portaavions més".

En el conflicte entorn de les aspiracions territorials de la Xina al mar de la Xina Meridional el president tampoc no podia esperar concessions. "Potser a curt termini la velocitat es reduirà", diu l'expert Shi Yinhong. "Però a la llarga situarem, més aviat més que menys, ma-

quinària militar al mar de la Xina Meridional".

Si més no, hi ha un punt en què els dos presidents podien estar d'acord: la situació dels drets humans a la Xina, que per a tots els seus predecessors de Trump era un punt de discrepància central amb Pequín, però per a ell no sembla que sigui cap problema. Quan a final de febrer 11 Estats, entre els quals Alemanya, van instar Pequín en una carta a investigar informes sobre tortura d'advocats pels drets humans, hi faltava la signatura de Washington.

El president de la Xina viatjava, doncs, des d'una posició de força als Estats Units: en gairebé totes les qüestions polèmiques està satisfet amb l'*statu quo*. L'única concessió important per a Pequín, el reconeixement de la política

d'"una sola Xina", Trump ja l'havia fet. I, quant a Corea del Nord, Xi sabia que Trump necessitava una solució conjunta. Cal afegir-hi que Trump ha ascendit Xi a defensor del medi ambient. Washington ha renunciat *de facto* als objectius climàtics de París; Xi hi manté el compromís i així fa créixer la seva reputació arreu del món. Donald Trump, per contra, ha anat afeblit a la cimera; en política interna encara no ha complert cap de les promeses centrals.

No obstant això, Xi no és invulnerable. A la tardor tindrà lloc el congrés del Partit Comunista, celebrat cada cinc anys, en què es renovaran nombrosos càrrecs directius. Fins llavors Xi necessita estabilitat, no hi ha res que temi més la cúpula política xinesa que l'agitació en el moment equivocat.

Trump havia de demostrar en aquesta cita si almenys en la trobada directa amb un altre cap d'Estat pot imposar-se i si és el magnífic "negociador" que va dir que era en campanya. •

SI TRUMP VOLIA EVITAR UNA ESCALADA DE TENSÍO AMB COREA DEL NORD, NECESSITAVA L'AJUDA DE LA XINA

Traducció d'Arnau Figueras